4.1.1. Selefilik

Selef; bir görevde, bir makamda önce bulunmuş olan kimse, öncel,[7] önceki anlamlarına gelir. İlmî anlamda Selef derken Ehlisünnet'in öncüleri kastedilir. Bu kelimeden türetilen Selefilik; Allah'ın (cc) sıfat ve fiilleri başta olmak üzere inanç konularına ait olan ayet ve hadisleri hiçbir yorum yapmadan oldukları gibi kabul edip iman eden Ehlisünnet yaklaşımıdır.

Görsel 3.7: Ayet ve hadis metinlerine sıkıca bağlı kalan Selefiye, tartışmalı konulara fazla girmemiştir.

Sahabe döneminden sonraki ilk devir mezhep imamları, önde gelen fıkıh ve hadis âlimleri Selefiye olarak kabul edilir. Selefiye mezhebi sonraki asırlarda Ahmed bin Hanbel'in fıkıh ekolüne bağlı âlimler tarafından devam ettirilmiştir. Ayet ve hadis metinlerine sıkı sıkıya bağlı olan Selefiye âlimleri tartışmalı konulara fazla girmemişlerdir.[8]

Mutezile ekolünün akaid konularındaki akli yorum ve açıklamalarına karşı çıkan ve özellikle nastaki müteşabih (farklı anlayış ve yoruma müsait) ifadelerin yorumlanmasına şiddetle karşı çıkan Selef âlimlerinin müteşabihat ile ilgili görüşleri şu yedi temel prensip üzerine bina edilmiştir[9]:

---

6 bk. A. Saim Kılavuz, Anahatlarıyla İslam Akâidi ve Kelam'a Giriş, s. 408-470; Ali Arslan Aydın, Ehl-i sünnet Akâidi, Şamil İslam Ansiklopedisi, C 2, s.72-80.
7 bk. TDK Sözlüğü, Selef md.
8 MEB Dinî Terimler Sözlüğü, Selefiyye, s. 327.
9 Şerafetin Gölcük – Süleyman Toprak, Kelam, s. 34-36; Necip Taylan, Selefiye, Şamil İslam Ansiklopedisi, C 5, s.374-375.

- ✓ **Takdis:** Cenab-ı Allah'ı (cc) şanına uygun düşmeyen şeylerden tenzih etmek.
- ✓ **Tasdik:** Kur'an-ı Kerim ve hadislerde Allah'ın isim ve sıfatları hakkında nasıl bir ifade kullanılmış ve ne söylenmişse onları olduğu gibi kabul etmek; yani, Allah'ı bizzat kendisinin ve peygamberinin tanıttığı gibi bilip tasdik etmek.
- ✓ **Aczini itiraf etmek:** Bilhassa nasta geçen müteşabih ifadeler konusunda tevil ve yorum yapmadan bu konuda aczini kabul etmek.
- ✓ **Sükût (susmak):** Yine nasta geçen müteşabih ifadeleri anlamayanların bunlar hakkında soru sormayıp susmaları.
- ✓ **İmsak (uzak tutma):** Müteşabih ifadeler üzerinde yorum ve tevilden kendini alıkoymak.
- ✓ **Keff:** Müteşabih olan hususlarla zihnen bile meşgul olmamak.
- ✓ **Marifet ehlini teslim:** Müteşabihe giren konuları bilmesi mümkün olan Hz. Peygamber'in, sahabenin ve otorite âlimlerin söylediklerini kabul ve tasdik etmek.

N NOT EDELİM

Ehlisünnet'in öncüleri kabul edilen ilk dönem Selefiler ve onların dini anlama tarzı ile günümüzde Selefilik adını kullanarak ortaya çıkan dinî ve siyasi ideolojilerin farklı oldukları unutulmamalıdır.

İlk dönem Selefiliği İslam dünyasındaki bozulmaya karşı öze dönmeyi ve dini en saf hâlinde yaşamayı bir çıkış noktası olarak görürken günümüzdeki ideolojik Selefilik ise dini, metin merkezli yorumlamakla beraber kendi dışındaki diğer yorumları inkârcılık ve bidat ehli olarak tanımlamakta ve böylece Müslümanlar arasında ayrışmaya ve tekfir anlayışına zemin hazırlamaktadır.

Selefiye, itikadi görüşleri açısından Ehlisünnet'in bir parçası olmakla birlikte metot ve yaklaşımları bakımından Eşarilik ve Maturidilikten farklı, müstakil bir mezheptir. Ancak Selefiler, konuları ele almaları bakımından iki kısma ayrılabilir. Önceki yani ilk dönem (Mütekaddimîn) Selefiye ve daha sonraki (Müteahhirîn) Selefiye. İlk dönem Selefi âlimleri konuları genel ifadelerle açıklamakla yetindikleri hâlde daha sonraki dönem Selefi âlimler ise detaylara önem vermiştir. Selef çizgisindeki görüşleri dile getiren eserlerin ilk örneklerinden biri Ahmed bin Hanbel'in er-Red ale'z-Zenâdıka ve'l-Cehmiyye'sidir. Sonraki dönem Selef âlimlerinin başında ise İbn Teymiye gelmektedir.